

VOORWOORD

*Ik ken een sage, aardezonen,
Die ik nu vertellen moet:
Van Werelden uit negen bomen,
Door het reuzenvolk behoed.*

Oké. Stop. Nu.

Dat was de Officieel Goedgekeurde Versie. De Voorspelling van het Orakel, zoals door het hoofd van Mimir de Wijze aan Alvader Odin gedaan. In zesendertig strofen wordt hierin de complete geschiedenis van de Negen Werelden behandeld, vanaf ‘Er zij licht’ tot Ragnarók.

Best wel gaaf, toch?

Nou, dit hier is níét de Officieel Goedgekeurde Versie. Dit is mijn versie van de gebeurtenissen. En het eerste waar ik op wijzen moet wat dit verhaaltje betreft, is dat er geen echt begin ís. Noch een echt einde, trouwens, al zijn er van allebei natuurlijk een he-leboel geweest. Menig einde en menig begin, zo stevig met elkaar verweven dat niemand ze nog uit elkaar kan houden. Aflopen, aanvangen, profetieën, mythen, verhalen, legenden en leugens, allemaal onderdeel van het grote tapijt. Vooral de leugens, natuurlijk, en het was voorspelbaar dat ik als Vader en Moeder van de Leugen zoiets zou zeggen, maar deze keer is het op zijn minst net zo waar als alles wat je ‘geschiedenis’ zou kunnen noemen.

En het punt van die geschiedenis is dat die niet meer aan het geschieden is, maar vastligt. In dit geval schotelt de Oude Man die aan ons voor als vaststaande waarheid die de rest van ons in principe geacht wordt te aanvaarden. Noem me gerust een cynicus, maar ik ben nooit erg goedgelovig geweest en ik weet toe-

vallig dat metaforen in de geschiedenis schering en inslag zijn, iets waar alle hersenspinsels uit bestaan zodra je ze uiteenrafelt. En of iets een hit of een mythe wordt, hangt natuurlijk af van de manier waarop een verhaal wordt verteld, en door wíé.

Het merendeel van wat wij als geschiedenis kennen, is uit één enkele tekst afkomstig: de Voorspelling van het Orakel. Dat is een oude tekst in een oude taal, en lange tijd is onze kennis daartoe beperkt gebleven. Van begin tot eind was alles onderling door het Orakel en de Oude Man bekokstoofd. Daarom was het des te zuurder voor ons dat we pas ontdekten wat het in werkelijkheid inhield toen het voor iedereen te laat was.

Maar daar kom ik snel genoeg op.

Schelden doet geen zeer, zeggen ze in de Middenwerelden, maar met welgekozen woorden kun je een wereld bouwen en jezelf daar koning van maken. Koning, of zelfs god – en daarmee zijn we weer terug bij de Oude Man, die meesterverteller, runenbewaarder, patroon van de dichtkunst en scribent van het Eerste en Laatste Uur. Creationisten willen ons wijsmaken dat dit verhaal woord voor woord waar is. Maar de naam van de Oude Man is ‘dichterlijke vrijheid’. Hij heeft trouwens een heleboel namen. Dat geldt ook voor mij. En omdat dit geen historie maar een mysterie is – mijn geheime geschiedenis – beginnen we voor de verandering eens met mij. Anderen hebben de kans al gehad om hun versie van de gebeurtenissen te geven. Nu ben ik aan de beurt.

Ik noem het *Lokabrenna*, vrij vertaald ‘De Lessen van Loki’. Loki, dat ben ik, de Lichtbrenger, de onbegrepene en ongrijpbare, de knappe, bescheiden held van dit specifieke web van leugens. Neem het gerust met een korreltje zout, maar het is minstens zo waar als de officiële versie – en wedden dat het onderhoudender is? Tot dusverre is de rol die de historie mij heeft toebedeeld nogal onflatteus geweest. Nu is het mijn beurt om mijn zegje te doen.

Er
zij
licht.

BOEK 1

Licht

*Dat was in Ymirs tijd, de vroegste;
Er was toen land noch zee.
Slechts leegte tussen duisternissen,
Geen ster wierp licht benee.*

Voorspelling van het Orakel

LES 1

Vuur en ijs

Vertrouw nooit een berkawwer

Lokabrenna

WE ZIJN ALLEMAAL UIT VUUR en ijs voortgekomen. Uit Chaos en Orde. Licht en duisternis. In den beginne – ofwel een poosje terug – kwam er vuur uit een gat in het ijs. Dat bracht wanorde, beroering en verandering. Verandering is niet altijd aangenaam, maar je ontkomt er niet aan. En dat is het punt waarop het leven zoals wij dat kennen, is begonnen: toen het vuur van de Bendenwereld door het ijs van de Bovenwereld heen drong.

Daarvoor waren er geen Middenwerelden. Geen goden, geen Volk, geen fauna. Alleen Orde en Chaos bestonden toen, puur en onbedorven.

Maar noch de Orde, noch de Chaos zijn bijster gastvrij. De volmaakte orde is onbeweeglijk, verstart, onveranderlijk en stiel. De complete chaos is onbeheerst, grillig en destructief. De middenweg – in wezen lauw water – schiep de volmaakte omgeving voor een andere vorm van leven, waardoor die kon opduiken te midden van de bevroren woestenijen en de vulkanen die onder het ijs tot uitbarsting kwamen.

De Officieel Goedgekeurde Versie, ondersteund door het Orakel, luidt als volgt. Uit de botsing van Orde en Chaos kwamen een reus voort die Ymir heette, de vader van het IJsvolk, en een koe, Audhumla, die aan het zout in het ijs likte en zo de eerste man tevoorschijn bracht, Buri. Daar kunnen we denk ik

allemaal uit opmaken dat de koe de voornaamste aanstichtster was van alles wat later kwam – oorlog, Beproevingen, het Einde van de Werelden. Les een: vertrouw nooit een herkauwer.

De zonen van Buri en die van Ymir waren meteen al vijanden en het duurde niet lang of ze trokken ten strijde. Buri's drie kleinzonen, de zonen van Bór – die Odin, Vili en Ve heetten – doodden ten slotte de oude Ymir, en uit wat er van hem restte, schiepen ze de Middenwerelden: de rotsen uit zijn botten; de aarde uit zijn vlees; de rivieren uit zijn dampende bloed. Zijn schedel werd het firmament; zijn hersens de wolken; zijn wenkbrauwen werden de scheiding tussen het Binnenland en de Buitenlanden.

Deze, laten we wel wezen, nogal onwaarschijnlijke hypothese valt uiteraard op geen enkele manier te bewijzen. Iedereen die ervan had kunnen getuigen is verdwenen – behalve Odin, de Oude Man, die de oorlog als enige overleefde (op mij na, dan), de architect en kroniekschrijver van wat we nu de Oudste Tijd noemen. Toevallig was hij ook de enige die de noodlottige Voorstelling heeft gehoord die hem door Mimirs Hoofd was gedaan toen de Werelden nog fris en jong waren.

Noem me gerust een cynicus, maar dit klinkt allemaal een beetje al te mooi. De Officieel Goedgekeurde Versie van de gebeurtenissen laat een aantal details weg die creationisten bij voorkeur lijken te negeren. Persoonlijk heb ik zo mijn twijfels – niet in de laatste plaats wat betreft die reuzenkoe – al moet je zelfs nu nog uitkijken hoe je dergelijke gevoelens onder woorden brengt. Eens zou zelfs de suggestie dat Odins voorstelling van zaken mogelijk beeldspraak was in plaats van letterlijk waar, voor ketterij zijn uitgekreten en een hoop persoonlijk ongemak voor Ondergetekende met zich meegebracht hebben. Daarom heb ik zelfs toen mijn scepsis altijd zorgvuldig voor me gehouden.

Maar zo komen de godsdiensten en de verhalen de wereld in, niet via veldslagen en veroveringen, maar via gedichten, vergelijkingen en liederen die van generatie op generatie worden overgeleverd en door geleerden en schrijvers worden opgetekend.

En zo kwam het dat zo'n vijfhonderd jaar later een nieuw geloof met een nieuwe god onze plaats kwam innemen, niet door middel van strijd, maar door middel van boeken, verhalen en woorden.

Uiteindelijk zijn woorden wat er rest als de daden gedaan zijn. Woorden kunnen geloof de grond in boren, een oorlog beginnen, de loop der geschiedenis veranderen. Een verhaal kan je hart op hol jagen, muren omverwerpen en bergen bedwingen – sterker nog, een verhaal kan zelfs doden opwekken. Daarom schopte de koning van de verhalen het tot koning van de goden, want het verschil tussen geschiedenis maken en geschiedenis schrijven is maar een pagina breed.

Niet dat daar al iets van bestond toen Odin tegen het IJsvolk vocht. Er waren in die tijd geen runen om mee te schrijven en alleen ijs en rotsen om op te schrijven. Maar beeldspraak of niet, dit is wat ik geloof, namelijk dat de wereld is ontstaan door Verandering, die in dienst staat van de Chaos, en dat ze slechts door Verandering blijft bestaan. Zo'n beetje als Uw Nederige Verteller, in feite, die zich aan de omstandigheden aanpast.

De vacht van de sneeuwhaas wordt wit om te zorgen dat hij 's winters ongezien blijft. Al het leven doet dat – zelfs goden: ze steken zich in een ander jasje om zich aan de kringloop der seizoenen in deze wereld aan te passen. Er zou een naam voor zoiets moeten bestaan. Eigenlijk zou dat een van mijn namen moeten zijn. Laten we het Omwenteling noemen, 'Revolutie'.